

KANSANMUSIIKIN JA KANSANTANS SIN HARRASTAJAKENTTÄ

(Päivi Ylönen-Viiri & Pia Pyykkinen)

NYKYTILANNE

Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajakenttä on Suomessa laaja ja monimuotoinen. Harrastajien joukossa on niin vasta-alkajia kuin puoliammattilaisia sekä alan ammattilaisia. Harrastaminen tapahtuu vakiintuneissa ryhmissä, orkestereissa, yhdistyksissä, bändeissä mutta myös yksittäisiä harrastajia ja ”sekakäyttäjiä” löytyy.

Harrastajien ikäjakauma on laaja vauvoista eläkeläisiin. Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat usein koko iän, perheen, suvun harrastuksia. Harrastukseen tullaan usein mukaan tuttujen, ystävien, sukulaisten tuomana ja innostama. Mutta siihen voi innostua vaikka yhdestä esityksestä ja silloin innostus on vahvaa.

Soittimisto laajenee kaiken aikaa. Perinteisimpien soittimien, kuten viulun, haitarin, kanteleen, klarinetin, kontrabasson, mandoliinin ja harmonin rinnalle on tullut pelimannien käyttöön jouhikoita, monenlaisia rytmisoittimia, puhaltimia ja ukuleleja. Laulu on myös vahvasti mukana harrastustoiminnassa sekä yhteisissä että kuoroissa.

Tanssimateriaali on runsasta. Edelleen elää perinteinen kansantanssi vahvana kuten myös uusi kansantanssi. Kansainvälisiä vaikutteita haetaan ja käytetään kuten myös taidetanssin vaikutus on voimakasta. Ihan uudet harrastusmuodot mm. FolkJam on laajentanut harrastajapohjaa ei-tanssivan väestön parissa. Ammattimaisten opettajien lisääntynyt määrä on kasvattanut myös tanssimateriaalin sisällöllistä monimuotoisuutta.

Harrastaminen on määrällisesti erilaista eri puolilla Suomea. Innostus riippuu paljon harrastajien keskinäisestä yhteistyöstä sekä innostavista vetäjistä.

Järjestöt turvaavat kansanmusiikin ja kansantanssin olemassaoloa järjestämällä koulutusta ja tapahtumia. Alan järjestöt, joista suurimpina kansanmusiikin puolella Suomen Kansanmusiikkiliitto ja Finlands svenska spelmansförbund, kansantanssissa Suomen Nuorisoseurojen liitto, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät, Kansantanssinuorten Liitto, Finlands Svenska Folkdansring ja Karjalainen Nuorisoliitto, näiden jäsenjärjestöt ja jäsenyhtyeet ja -seurat tuottavat aktiivisuutta kentälle.

Toimintaa ja koulutusta järjestävät myös muut tahot, kuten isoimmat kansanmusiikkitapahtumat. Musiikkioppilaitoksilla ja kansalais- ja työväenopistoilla on harrastajille tärkeää jatkuvaa toimintaa ja koulutusta kaikenikäisille.

HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

	Haasteet	Mahdollisuudet	Toimenpiteet esim.
Yleinen maine ja arvostus	Alan maine on vanhahtava ja arvostus harrastajien	Oman tekemisen arvostuksen nosto samalle tasolle kuin taidepuolella. Suomalaisen kansanmusiikin ja kansantanssin tunteminen ja tunnistaminen on itsestään selvyyttä.	FolkJam tuo alaa tunnetuksi uudella tavalla ja uusille yleisöille lisää hulluja ideoita ja huumoria toimintaan ja tiedotukseen että ylitetään uutiskynnys omalla harrastustoiminnallamme.
Harrastajien ikääntyminen ja väheneminen	Perustekeminen yhdistyksissä on usein vuosikausia mukana olleiden harteilla. Uusien tuulien juurruttaminen voi olla haastavaa ja rajoittaa uusien harrastajien mukaantuloa.	yhteisöllisyys harrastuksessa tuo lisäarvoa ja sitoutumista sukupolvien vuorovaikutus on mukavaa	Matalan kynnyksen harrastustoimintaa tarvitaan, alkeiskursseja, teemakursseja, yhteissoittoja, tanssitupia että tulee uusia harrastajia mukaan. Orivesi All Stars hyvänä esimerkkinä, uudenlainen tavoitteellinen ja hauska toiminta tuo alalle lisää harrastajia ja sitouttaa heitä mukaan toimintaan
Medianäkyvyys	Kansanmusiikin ja kansantanssin kuuluvuus ja näkyvyys tiedotusvälineissä on melko vähäistä. Tietoisuus harrastuksesta ei leviä omien piirien ulkopuolelle.	Tietoa harrastusmahdollisuuksista on helposti löydettävissä eri medioissa. Kansantanssin ja kansanmusiikki ovat mukana	Viestintä osaamista yhdistystoimijoille lisättävä. Jatkuvan esitystoiminnan / klubitoiminnan saaminen isompiin kaupunkeihin, ruokkii uusien harrastajien mukaan tuloa ja tuo musiikkia ja paikallisia kansanmusiikkiyhtyeitä tunnetuksi. Tullaan pois omista piireistä ja avataan mukavaa harrastusta uusille yleisöille
Päiväkotien, muskareiden ja koulujen opettajat eivät tunne alaa	Musiikinopettajat eivät hallitse perinnesäveltä ja liikunnanopettajien lajivalikoimaan tanssi ei kuulu automaattisesti jo peruskoulutuksessa.	Lapset ja nuoret kasvavat suoraan sisään alaan ja tunnistavat suomalaisen kansantanssin ja musiikin siihen törmätessään.	Musiikin pedagogikoulutukseen tarvitaan kansanmusiikkia Alan koulutuksen tehokkaampi markkinointi uusille yleisöille moderneja väyliä käyttäen

VISIO2025 – Kansanmusiikin ja kansantanssin alan kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma

			<p>Työpaikkoja ammattilaisille eri puolille Suomea musiikkioppilaitoksiin, kansanmusiikkihankkeisiin. Hyvänä esimerkkinä Kyläpelimanniprojektit eri puolilla Suomea.</p> <p>kloonataan Käpylän musiikkiopiston kansanmusiikkilinja isoimpiin kaupunkeihin, tavoitteena että joka ikäluokalle olisi koulutusta saatavilla.</p>
<p>Toiminta ei ole tasalaatuista maan eri puolilla.</p>	<p>Aktiivisia harrastuskeskittymiä löytyy, pieniä yhdistyksiä on, mutta myös täysin kansanmusiikki ja kansantanssivapaita alueita löytyy.</p>	<p>Tasalaatuista toimintaa pitäisi saada koko maahan, aktiivista koulutus- ja esitystoimintaa joka aktivoi harrastajia ja innostaa mukaan myös uusia harrastajia.</p> <p>paikallisuus on harrastamisen rikkautta, jota pitäisi osata hyödyntää entistä enemmän harrastustoiminnassa. Harrastaminen pitää tekijät vireänä ja kylät hengissä.</p>	<p>Harrastustoiminnan aloittamisen tukemiseen tulisi panostaa. Kynnys harrastustoiminnan aloittamiselle pitäisi olla pieni ja tulisi löytää jokaiselle oma toiminnan muoto alan sisältä.</p>
<p>Harrastamisen jakautuminen</p>	<p>Taitotason noustessa on eriytyminen lisääntynyt, huippuryhmät ja tavalliset tanssijat eivät kohtaa tasavertaisina lähes ammattimaiseen ja täysin harrastavaan toimintana.</p> <p>Kansantanssin katselmustoiminta keskittyy usein ns. hyvien ryhmien ympärille ja osallistuminen perusr ryhmien osalta hiipuu.</p> <p>Järjestöjen välinen toiminta voi olla lokeroivaa ja</p>	<p>Alalla paljon ammattilaisia soittajina, pelimanneina, tanssijoina, opettajina. Heistä saadaan hyviä esikuvia ja opettajakuntaa.</p> <p>Eri toimintaperiaatteiden arvostus harrastajaryhmien välillä lisättävä esim. perinteisen ja uuden kansantanssin ja kansanmusiikin välillä.</p>	<p>Koulutetun kentän ja harrastajien yhteistyö on hedelmällistä ja sitä tulee lisätä (hyviä esimerkkejä mm. Savossa).</p> <p>Yhteistoiminta tapahtumissa, festivaaleilla hedelmällisemmäksi ja rakentumaan eri toimijoiden vahvuuksille.</p>

VISIO2025 – Kansanmusiikin ja kansantanssin alan kulttuuripoliittinen tavoiteohjelma

	poissulkevaa.		
Materiaalin käyttö	Nuottisidonnaisuus vaikuttaa musiikin tulkintaan ja kontaktin saamiseen yleisöön tehden esityksestä tylsän ja tuo esitykseen turhaan vakavahenkisyyttä. Vuodesta toiseen sama ohjelmisto kyllästyttää tanssijoita. Esityksen rakentaminen yleisölle unohtuu.	Korvakuulosoittaminen ja toisilta oppiminen on ominaista kansanmusiikille ja kansantanssille, ja sitä tulisi entisestään lisätä. Oma tyyli tuo yhtyeisiin ja yksittäisiin pelimanneihin lisää kiinnostusta kansanmusiikin erilaiset sovitukset tuovat musiikkiin lisää mielenkiintoa. kansanmusiikki ja kansantanssin antaa harrastajalleen paljon muutakin kuin musiikin ja tanssin. Pukuperinne, tapatietous.	Harrastajaohjaajien koulutuksen tulisi sisältää myös esityksen rakentaminen. musiikkioppilaitoksiin, kansalais- ja työväenopistoihin enemmän kansanmusiikki- ja kansantanssin opetusta ja virkoja, varsinkin yleisen linjan kaikenikäisten jatkuvaa kerran viikossa tapahtuvaa koulutusta. vrt Käpylä!!
Erityisryhmät	Erityisryhmien harrastaminen on vielä melko vähäistä ja yksittäisten toimijoiden ja ryhmien varassa.	Erityisryhmien harrastustoiminnan muotona kansantanssi ja kansanmusiikki ovat haluttuja. Kansainvälisyys tuo harrastamiseen uusia ulottuvuuksia ja tavoitteita.	kansanmusiikin soittamista lisää esim. kehitysvammaisten toiminnaksi Monikulttuurisen toiminnan aktivoiminen.

ROHKEA VISIO/TILANNEKUVA – VUOSI 2025

Kansanmusiikista ja kansantanssista on tullut kaiken kansan kulttuuria ja taidetta. Suomalaisesta kansanmusiikista ja kansantanssista on tullut tuttua ja tunnistettavaa jokaiselle, ja sitä käytetään luontevana osana jokapäiväistä elämänmenoa. Sitä kuullaan ja nähdään myös julkisissa medioissa oman piirin ulkopuolella.

Kansanmusiikki ja kansantanssi ovat harrastuksina haluttuja ja arvostettuja paikallisia toimijoita. Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastustoiminta on saanut uusia ja innostavia ilmenemismuotoja ja ne ovat kaikkien saavutettavissa. Harrastajilla on esiintymismahdollisuuksia paikallisilla klubeilla, konserteissa ja alan tapahtumissa.

Kansanmusiikkia harrastetaan kaikissa ikäluokissa, kulttuurillisissa ja sosiaalisissa ryhmissä. Kansanmusiikkiyhtyeitä ja yksittäisiä soittajia on entistä enemmän. Kansantanssiryhmien määrä on lisääntynyt ja tanssijoiden liikkuminen eri ryhmien välillä on helppoa ja toivottavaa.

Päiväkodeista, muskareista ja koulusta lähtien saadaan perustaidot lapsille ja nuorille musisointiin ja tanssimiseen. Kansanmusiikkia opetetaan musiikkioppilaitoksissa suurimmissa kaupungeissa joka ikäluokalle ja eri soittimille. Kansantanssin harrastusmahdollisuudet ovat kaikkien saavutettavissa yhdistyksissä ja tanssikouluissa. Harrastusmahdollisuuksista on helppo löytää tietoa eri paikkakunnilla.

Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajat ovat aktiivisia paikallisesti ja toteuttavat yhdessä persoonallista ja kiinnostavaa toimintaa näkyvästi myös alan ulkopuolelle markkinoiden.

Paikallisia opettajia ja ohjaajia on myös riittävästi kattamaan myös harrastuskentän tarpeet. Koulutusta on yhdistetty samoihin oppilaitoksiin mahdollistaen luontevan yhteistyön eri ryhmien välillä.

Kansanmusiikin ja kansantanssin harrastajien järjestökentälle on saatu enemmän aktiivisista yhteistoimintaa. Eri harrastusmuotojen välinen toiminta on toisiaan arvostavaa ja vahvuuksille rakentavaa.

LUONNOS